

ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΣ

ΕΝ ΖΑΚΥΝΘΩ: 10 ΜΑΙΟΥ 1887. | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ι. Γ. ΤΣΑΚΑΣΙΑΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. Τόμ. Β'. — ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ — Φυλ. Η'. ΑΡΙΘ. 35

Ποιήσεις: Γ. Παράσχου, Κ. Ραγκαβῆ, Α. Φραβασιλή, Λασκαράτου, Π.Μ**
Ψατσελή.—Φωσκόλου, *Ορτίς· Γ. Κ. Σφήκα.—Α. Λασκαράτος ὑπὸ Σ. Δε Βιάζη.

Ἀθήνας τῆ 10 Ἰουνίου 1880. *

Φίλιπτε Κ. Μασσαούτη!

Χθὲς μόλις ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου καὶ σπεύδω νὰ σὲ εὐχαριστήσω ἐκ τῶν ἐνότων.—Τὸ εὐσεβὲς τοῦ θύματος καὶ ἡ ἀδελφικὴ παράκλησις σου δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μείνωσι νεκρὰ ἐν ἐμοί. Εἶμαι καὶ ἐγὼ τέκνον τῆς πολυστεναχτοῦ Ἐδέρ, ἣτις λέγεται Χίος, καὶ ἂν δὲν ἐγνώρισα, δὲν λησμονῶ ποτὲ τὸ ἱερὸν ἐδαφὸς τῆς, ὅπου τὸ ρόδον θάλλει γλυκύτερον, ὅπου μετὰ τῆς αὔρας ἀκύμη μελωδοῦσι τοῦ Ὀμήρου τὰ ἔπη, ὅπου ἀνέπνευσε τὴν ζωὴν ὁ πολυῦμητος Κοραῆς· μες, καὶ μετὰ τὴν ἀγχόνην ἔτι εἰς τὴν λαίμωδον πλανᾶται εἰς ἐρείπια ὁ αἰοίδιμος Ἰεράρχης· μες Πλάτων.... Ἄλλως τε, ὁ μακαρίτης πατήρ μου ἦτον ἐν τῶν θυμάτων τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὅστις ὡς ἐκ θύματος διεσώθη!

Λυποῦμαι μόνον ὅτι ἀργὰ ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου, καὶ τὴν στιγμὴν μάλιστα καθ' ἣν εἶχον ἐπείγουταν ἀνάγκην. Ἐγραψα διὰ τοῦτο ὀλίγας λέξεις, ὡχρὰς καὶ ἀδυνάτους, βεβιασῶς ὡς πρὸς τὸ θέμα· ἀλλ' ἐπροτίμησα τοῦτο μᾶλλον παρὰ νὰ σιωπήσω ὀλοτελῶς. Ἄλλως τε—πρέπει νὰ σὲ τὸ εἶπω εὐλακρινῶς—πρὸ πολλοῦ ἤρθανόμην τὴν ἀνάγκην νὰ γράψω δύο λέξεις περὶ τῆς εὐσεβοῦς ὄντως πράξεως τοῦ Κ. Καραβῆ, καὶ ἤμην, εὐτως εἰπεῖν, ὀφειλέτης τοῦ ἐπὶ τῆ εὐγενεῖ ταύτῃ πράξει· ἠθέλησα λοιπὸν, ὅχι νὰ ἐξοφλήσω, ἀλλὰ νὰ δώσω καὶ σήμερον τὸν τόκον τῆς πρὸς αὐτὸν ὀφειλῆς μου.—Σφιγξτε τὴν εὐγενῆ δεξιάν του ἐκ μέρους μου, καὶ εἰ μὴ τὸν γνωρίζω προσωπικῶς, καὶ φίλιστέ μου τὸν ὀλοψύχως. Ἄλλως τε διατηρῶ ὡς μίαν τῶν γλυκυτέρων ἀνάμνησέων μου ὅτι ἐγνώρισα περιοδικῶς ἐν Ἀθήναις τὴν εὐγενῆ οἰκογένειάν του, εἰς ἣν λογιζομαι εὐτυχῆς προσφέρων τὰς εὐ-

* Μετ' ἀφάτου χαρᾶς δημοσιεύομεν τὴν πρὸς τοῦτο φιλοφρόνως ἡμῖν σταλεῖσαν ἀνωτέρω ἐπιστολήν μετὰ τῆς συνημμένης προστάσεως, τὴν ὅποιαν ἔγραψεν ὁ πολύκλαυστος ποιητὴς Γ. Παράσχος κατὰ παράκλησιν τοῦ ἐν Χίῳ φίλου του κ. Μασσαούτη ὅπως παρ' αὐτοῦ ὀπαγγελθῆ κατὰ τὴν τελετὴν τῶν Ἐγκαίνιων τοῦ Μουσουλίου ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ φιλοπάτριδος κ. Θεοδ. Καραβῆ ἵνα ἐν αὐτῷ τεθῶσι τὰ ὀσπᾶ τρισχιλίων περίπου ἀθῶν θυμάτων στραγγέντων ὑπὸ τῶν αἰμοχορῶν Τούρκων ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ κατὰ τὴν ἱεράν τοῦ 21 ἐπανάστασιν.

λαβαστέρας προσρήτεις μου. Σέ εὐχριστῶ ἐν τούτοις διὰ τὰς πρὸς ἐμέ φιλικὰς διαθέσεις σου καὶ σέ παρακαλῶ ἐκ καρδίας μὴ λησμονῆς ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι ἔχεις ἐν Ἀθήναις ἕνα ἀδελφὸν ἑτοιμὸν εἰς πάσαν φιλικὴν ἐντολὴν σου. — Ἴδου καὶ ἡ πρόψις:

«Ἐν μέσῳ τελετῆς πικρᾶς, ὅπου τὸ δάκρυ βέει,
Κ' εἰς ἀδελφῶν συνήλομεν πολύδακρυ μνημεῖον,

Ὅπου πᾶς λίθος γύρω μας ἀκόμη φλόγα πνέει

Καὶ βόσκ' εἰς σάρκα ζωντανὴν κ' εἰς κύματα νηπίων,

ὦ φίλ', εἰς τὴν ἀγίαν των ἐνθύμησιν προπίνω

Καὶ εἰνοῦ θλιβεράν ἀπονδὴν εἰς τὰ ὅστ' ἂν τῶν χύνω!»

»ὦ Σὺ, ..., ὅστις συνέλεξες νεκροῦς λησμονησμένους

Καὶ μετὰ χρόνους ἐδώκες εἰς τὰ ὅστ' ἂν τῶν μνημα,

Κρατὸν φίλε! ἡ εὐχὴ σ' ἀκολουθεῖ τοῦ Γένους,

Καὶ θέλει ζῆσ' ἡ μνήμη σου ἐφ' ὅσον καὶ τὸ χρέμα...

ὦ, εἴθε εἰς τὴν γῆν αὐτὴν, ὅπου τὸ ρόδον θάλλει,

Εἰς ἀμοιβὴν Σου, ἕκαστος ἡμέρα νὰ προβάλῃ!...

Σὲ ἀσπάζομαι καὶ διατελῶ

Ὅλοσ πρόθυμοσ

Γ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Α Δ Ε Λ Α Ϊ Σ

Fill the bowl with Samian wine,
(Byron)

Ἀφρίλλοντο; ἐμπλήσατε ἑαλέρνου τοὺς κρατῆρας,
καὶ σπεισώμεν εἰς τ' ὄνομα τῆς κόρης, ἣν λατρεύω.

Ἀμέσως ὁ Ἠγούμενος τὴν γενειάδα κείρας,

δι' ἐν μειδίῳ πωλεῖ τὴν εὐνοίαν τῆς μοίρας,

καὶ ἀσπασμόν λαβῶν ἐγώ, μανθάνω τὸ — «Πιστεύω».

Πλοκάμους ἔχει Σεραφίμ καὶ ὄμματα μαγίσσης·

Ἀνάσσης ἔχει μέτωπον καὶ πόδας Πριγκιπίσσης!

Τοῦ κόσμου ἄλλαι αἱ ἀβραὶ, βεμβώδει; κόρη, φίλοι,

ἐφ' ὧν αὐλοὺς πτέρυγας οἱ ἄγγελοι ἀπλοῦσι.

Εὐτράπελος ὡς ἔχιδνα, πῦρ μεμηνὸς καὶ ὕλη,

ἐκείνη τείνει ἀπληστα τὰ πυρπολοῦντα χεῖλη·

ἐκτάσει; παραδείσιοι τοὺς ὀρθαλμοὺς πληροῦσι.

Πλοκάμους ἔχει Σεραφίμ καὶ ὄμματα μαγίσσης·

Ἀνάσσης ἔχει μέτωπον καὶ πόδας Πριγκιπίσσης!

Ὁ δῶδὸν ἀλλόκοτον ἐν ὕπνοις ὀπτασίαν,

χρυσοπτερόφων φάλαγγας καὶ φωταυγῶν πλασματῶν,

ὁ Ραφαήλου ἀσπασθεὶς Παρθένον θεσπεσίαν,
ὁ ἐρευνήσας τί Οἶοι κοσμοῦσι τὴν Ἀσίαν,
φιντάζεται αὐτὴν τυχόν, χμηκίρας διαπλάττων.

Πλοκάμους ἔχει Σεραφίμ καὶ ὄμματα μαγίσσης·

Ἀνάσσης ἔχει μέτωπον καὶ πόδας Πριγκιπίσσης!

Συνήλωσεν ἡμᾶς πιστὴ, περιπαθὴς φίλια,
καὶ ὄλας νύκτας παρ' ἐμέ κρατῶ αὐτὴν σφριγῶσαν.

Ἡ χαροπὴ δουλεία μου ἡδίστη βασιλεῖα·

ἐμὴ ἡ κόμη ἡ χρυσὴ καὶ ἡ δειράς ἡ λαῖα,

ἐμὸν τὸ στόμα τὸ μικρὸν τὸ τρυφερῶς ὑπόσταν.

Πλοκάμους ἔχει Σεραφίμ καὶ ὄμματα μαγίσσης·

Ἀνάσσης ἔχει μέτωπον καὶ πόδας Πριγκιπίσσης!

Εἰμι ὁ ὀλβιώτερος θνητὸς τῆς οἰκουμένης

ὅποτε κλίνω πρὸ αὐτῆς ἐρωτικῶς τὸ γόνυ,

οὐδὲ ποθῶ τὰς χαρμονὰς Ἐδέμ ἐξαχνισμένης,

καὶ ὄλας ἀδιάφοροι αἱ φλόγες τῆς γεέννης

ἐνόσῳ αὐτῇ συμπαθὴς μὲ περιπτύσσει μόνη.

Πλοκάμους ἔχει Σεραφίμ καὶ ὄμματα μαγίσσης·

Ἀνάσσης ἔχει μέτωπον καὶ πόδας Πριγκιπίσσης!

ΚΛΕΩΝ ΡΑΓΚΑΒΗΣ

CLEONE RANGABÉ

A D E L A I D E *

Di spumeggiante empitemi

Falerno, orsù! il bicchiero!

A Lei facciamo brindisi

Ch'è Dea del mio pensiero!

Il Patriarca tondere

La barba si faria

Per un suo sguardo, e all'estasi

Del ciel rinunzieria.

Un bacio sol di Lei...

E il credo apprenderei!

La chioma ell'ha d'un Cherubo,

Lo sguardo d'un'Ordina,

La fronte il regina,

Di Principessa il piè!

Bella fanciulla e semplice

Non è di questo mondo!

Quelle le amai com'amasi

D'Aprile il fior giocondo.

È furba al par di Satana,

E il labbro suo rosato

Fa fremere la materia

D'un fremito indomato.

Dischiude il paradiso

Col candido sorriso!

La chioma ell'ha d'un Cherubo

Lo sguardo d'un'Ordina,

La fronte il regina,

Di Principessa il piè!

Chi vide in sogno splendergli
Fantasmi inebbrianti,
Su lui le bianche silfidi
L'ali spiegar brillanti:
Chi ribaciò le vergini
Pinte dall'Urbinato,
Chi sa quante nell'Asia
Uri vi sono e fate,
Quei sol può in fantasia
Finger la diva mia!
La chioma etc.

L'amo con tutta l'anima!
È tutta, è tutta mia!
Al fianco suo ne'fremiti
L'alma sè stessa obblia!
È dei miei sogni l'angelo,
È vita, è amore ardente!
I baci miei le bagnano
L'agile piè sovente.
Ed ella giura ognora
Che m'ama, che m'adora!
La chioma etc.

Si, più di me fra gli nomini
Altri non v'ha beato...
Vo'che l'adori supplice
Il mondo innamorato.
Non bramo le delizie
Dell'Edem puro e santo:
Della Geenna orribile
Non temo il fuoco e il pianto,
La mano sua finchè
Si stende fida a me!
La chioma ell'ha d'un Cherubo,
Lo sguardo d'un'ondina,
La fronte di regina,
Di Principessa il piè!

(Variante in altro metro).

Di Falerno spumeggiante
Su, riempitemi il bicchiero!
Facciam brindisi sonante
Alla dea del mio pensiero!

Un suo sguardo, ohimè, potria
Anche un Vescovo tentar!
Un suo bacio ti faria
Credo ed ave biaseicar!

Ha di fata il guardo fiero,
I capei di cherubin...
È regina al fronte altero
Principessa al piè divin!

ANT. FRABASILE

*Σ.Δ. Ἀσμένως μετὰ τοῦ πρωτοτύπου χαριστάτου ποιήματος τοῦ πολλοῦ κ. Κλ. Ραγκαβῆ, ἰδιαιτέραν στοργὴν τρέφοντος πρὸς τὸν Π. Ἀνθῶνα, καταχωρίζομεν καὶ τὴν ἄνωθι ἐπιτυχῆ Ἰταλικὴν μετάφρασιν φιλοπονηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀκαμάτου ἐν Ἀθήναις καθηγητοῦ κ. Α. Φραβασίλη πρὸς ὃν ἡ νεωτέρα ἡμῶν φιλολογία οὐχὶ μικρὰ ὀφείλει

ΑΦΙΕΡΩΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΤΗΝΙΟΤΙΣΣΑ

Μαραγγέ, ποῦ ἐπλανιάρησες τὴν ταῦλα,
Καὶ σὺ ζωγράφου ἀλειψες τὰ χρώματα!
Ποιὸς ἦθε'σᾶς τὸ 'πεὶ πῶς μιὰν ἡμέρα
'Εκείνοσας τὸ ἔργο τὸ χειρῶνητο,
Ἐίχε νὰ τιμηθῇ μὲ τὸ ἐγκατοίκημα
Μιάς ὑπερανθρώπινης Δυνάμειος,
Καὶ νὰ ὑψωθῇ εἰς θαυματοουργὴν Θεότητα,
Νὰ κερδίζῃ καθέχρονα ἓνα βίος
'Οποῦ Μετόχι Λόρδου νὰ ὁμοιάζῃ!;...
Τιτσιάνε, Ραφαήλ, σὺρ'τε κρυφτεῖτε!
Τὰ λεγόμεν' ἀρίστουρρηματάσας
'Ἐμπρὸς στήν καρποφόρα ζωγραφία
'Οποῦ ἀργυρὸ-θαυματοουργεῖ στήν Τήνο,
Ἐῖναι μῆδαιμινά, χωρὶς ἀζίαν.
Καὶ σεῖς 'ποσαντικά μου, ποῦ γιὰ σᾶς
Κάθε χρόνο 'ξοδεύω καὶ κοπιᾶζω,
Τί μου δίνετε; ὅσο γιὰ νὰ ζῶ.
Καὶ πῶς νὰ ζῶ; 'σὰ ζῶ μὲ στενοχώρια...
'Αἱ δὲν εἶν' ἄλλο πάρι τ' ἄγια χρώματα
Βαλμένα σ' ἄγιες ταῦλες, ποῦ 'μποροῦνε
Νὰ πλουτίσουν ἐκείνονε ποῦ τάχει.
Καθένας, βέβαια, κάνει ὅ,τι 'μπορεῖ
Γιὰ νὰ ζήσῃ σὲ τούτονε τὸν κόσμω.
Μὰ οἱ παπάδες, ὅσ' εἶναι ἀνοιχτομάτες,
Τὴν ἀρίστην μερίδαν ἐξελέξαντο,
Τ' ἀνθρώπινα μωρὰ ἐκμεταλλευόμενοι.
Μὰ γιατί νὰ μὴ βάλω κ' ἐγὼ ράσα
Νὰ πιάσω ἐκείν' τὴν τέχνην τὴ χρυσή.
Ποῦ δὲ θέλει κεφάλαια; καὶ μόνον
Μ' ἓνα θρησκευτικὸ περδικοπάρι
Νὰ μαζώνω κ' ἐγὼ τοὺς πέρδικούς μου,
Νὰν τοὺς μαθᾶω γλυκᾶ—γλυκᾶ ὅπου πρέπει,
Καὶ μέσ' ἑστὰ πούπουλάτους νὰ ἐντροφῶ;
Μὰ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δώσῃ! Ὅχι, ποτὲ,
Ποτὲ νὰ πάρω τοῦ φτωχῶνε τ' ὄβολο
Καὶ νὰν τοὺς δώσω ἀντάλλαγμα ἓνα γέλιο!...
'Ἐνα τέτοιο, γιὰ θρήσκους Φαριτέους
'Ἀλλοντυμένους πλάνους, νὰ ποιεῖονε

Ἄερα σκαρτοτσάδονε στὰ πλήθη,
 Για ὀγδοηνταριῆς χιλιάδες φράγκα!!!
 Ἄς τὰ τρῶνε, ἄς τὰ πίνουνε, ἄς τὰ χαίρονται
 Ὅλη γὰρ δαύτους νᾶναι ἢ ἔμπαιγνισούνη
 Τῶν γελοίων, μωρῶν, ἀκόλουθῶν τους.
 Ἐμὲ μὲ φθάνει νᾶμαι ἀντίδικός τους,
 Καὶ σὲ κανένα τί, νὰ μὴν τοὺς ἴμοιάζω.

Α. ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΗΠΙΡΩΤΑΣ

Ἐγερθῆτε, Τευρχομάχοι τοῦ Σκευδέρμπεη υἱοί,
 Ἐλληνόπαιδες τοῦ Πινδου, ἐγερθῆτε, ἐγερθῆτε!
 Ἔως πότε ἢ ἄθλια καὶ κτηνώδης σας ζωὴ,
 Ἔως πότε τὰς ἀλύσεις τῆς αἰσχύνης θὰ φορῆτες

Γίγαντες ἐπὶ ὄρεων ὄρη ἄλλοτ' ἐπιθίντες
 Καὶ πρωτάκουσ' εἰς τὴν τόλμην, τὴν ἀνδρίαν καλορμήν,
 Γίγαντες κεραυνοθίντες,
 Ἄλλ' ἀκέραιον τηροῦντες τὴν καρδίαν καὶ πυγμὴν,

Δὲν ἀκούετε, ὁ κόσμος ὅλος σήμερον κινεῖται·
 Ἐδῶ σάλπιγγες βοῶσι, δοξῆς τύμπανα ἐκεῖ.
 Μόνει σεῖς ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς ἀναισθητεῖτε;
 Τόσος θόρυβος τὸν ὕπνον ν' ἀποσειση δὲν ἀρκεῖ;

Ὡς Ἐφραΐτειον πρὶν ἔτι ἐκραγῆ κ' ἐξακοντίση
 Τοὺς φρικτούς του μύδρους, εὐτὼ πάλλει σείεται ἡ γῆ·
 Ἔλ' ἐμπρηστικὰ ἐντός της, ἀσκληρὰ ἀνάπτουν μιση,
 Ἄπερ μόνη φεῦ! εἰσέτι διαλύει ἡ σφαγή.

Νάτην μὲ τοῦ Ναζωραίου τὸ ὑπόμνημα εἰς χεῖρας
 Ἡ ἐλευθερία τρέχει καὶ φωνάζει καὶ μοχθεῖ·
 Πανταχοῦ κλειστάς εὕρισκει ἡ ταλαίπωρος τὰς θύρας,
 Ἡ εἰς τὰ ὄπλα καταφευγεῖ ἵνα τέλος ἀκουσθῆ.

Μὲ τὰ ὄπλα ἀνακτᾶται ἡ τιμὴ κ' ἐλευθερία·
 Δυστυχῆς ὅστις τρομάζει τῶν μαχῶν τὸν κεραυνόν,

Ἐν τῇ ἀγενεῖ ὡς ὕδωρ νεκρὸν σήπεται δουλεία
 Καὶ ἐξαλείφειτ' ἐκ τῆς βίβλου τῶν λαῶν τῶν ζωντανῶν.

Ἄλλὰ ὄχι, δὲν γνωρίζουν φόβον τέκν' ἀνδρῶν ἀνδρείων
 Εἰς τὰς φλέβας τῶν ὀσείων ρίει αἷμα ὑψηλόν.
 Διατί ὁμως δὲν ζῶσι τῶν πατέρων τῶν τὸν βίον;
 Διατί αὐχένα κύπτουν εἰς τὸν τυραννον δειλόν;

Φέρετέ μου μίαν μόνην τοὺς ἀρματωλοὺς στιγμῆν,
 Φέρετέ μου τὴν μεγάλην γενεάν τῶν ἡμιθέων.
 Ὡ, τοὺς βλέπω ἐκ τῶν βράχων μὲ ἱερακος ὄρμην
 Φοβεροὶ νὰ καταβαίνουν ὡσάν χειμαρροὶ ὄρεων.

Ἡ λευκὴ τῶν φουστανέλα μεγαλοπρεπῶς κυμαίνει·
 Εἰς τ' ἀκυρτώτα τῶν παίζουσι αἱ πλεξίδες τῶν πλευρῶν·
 Ἡ καρπυλωτὴ τῶν σπάθη μέχρι πτέρυγης καταβαίνει,
 Ὡς κομήτης φοβερα.

Οἱ ἀγέρωχοι Πασσάδες ἔτρεμον εἰς τ' ὄνομά των,
 Ὡς εἰς ἄκουσμα λεόντων·
 Δὲν ἐγνωρίζον νὰ κάμπτουσι ἀγεῖως τὰ γόνατά των,
 Κ' εἶχον δόξαν τῶν κ' ἐλπίδα τὸ βαρὺ τυρέκιόν των.

Ἦσαν κεραυνοὶ εἰς νύκτα καταπληκτικῆς δουλείας
 Διακόπτοντες τὸ σκότος μ' ἀστραπὰς περιλαμπεῖς·
 Φάροι τῆς ἐλευθερίας,
 Εἰς νυαχίον φρικῶδες μόνη νυαγῶν ἐλπίς.

Ἄλλὰ σήμερον παχέει ἐπικνωθήσαν τὰ σκότη·
 Οὐδεμὶ' ἀκτίς ἀστραπτει, οὐδεὶς κρότος ἀντηχεῖ.
 Τὸ πᾶν σήμερον ὑπνώττει,
 Καὶ νομίζεις ὅτι λείπει ἐκ τοῦ γένους ἡ ψυχὴ.

Λοιπὸν ἐμπροσθεν τοῦ αἵσχους ἐμπροσθεν τῆς ἀτιμίας
 Ἡ Ἐλληνικὴ νὰ κλίνη δειλῶς πρέπει κεφαλῆς;
 Τῶν ἰδρώτων σας νὰ τρώγη τοὺς καρπούς μετ' ἀπληξίας
 Μία βαρβαρὸς φυλὴ;

Σεῖς νὰ διδετε τὸ γίλα, σεῖς τὸ κρέας καὶ μαλλ'
 Εἰς τὸν ὀκνηρὸν αὐθέντην, πρόβατα ἐλεεινά;

Ποῦ λοιπὸν τοῦ Ἡπειρώτου ὁ ἀνίκητος βραχίων;
Ἐξηνητληθῆ ἢ πατρίστου πλέον ἄνδρας νὰ γεννᾷ;

Ἄφωναί αἱ ῥάχαις μένουσι τῶν Ἑλθωνικῶν ἔρρων·
Ἄν φωνῆ τις ἀντιλήψῃ δὲν εἶνε μαχῶν φωνῆ.
Εἰς τὰ πυκνωμένα δαση δὲν διημερευοῦσι πλέον
Οἱ ἄνδρες οἱ Ἄλθωνοί.

Εἰς τὴν μίσην δὲν ἀστράπτει τὸ ὀλάργυρον πιστόλι,
Τὸ σελάχι τὸ χρυσοῦν,
Δὲν συρίζει εἰς τὰ ὦτα τὸ ἀκάματόν των βόλι·
Χαλινὸν αἰματωμένον εἰς τὰ στόματα μασσοῦν.

Ποῖος ὕπνος, ποῖα νάρκη καὶ μεταβολὴ ὁποῖα!
Ἄν δὲν ἤξευρον τοῦ Πύρρου ὅτι εἶσθ' εἰ ἀετοί,
Δὲν θὰ ἐμαρτυρεῖ, ὄχι, μία φυσιογνωμία
Λαῶς ποῖος τῆς Ἡπειροῦ σήμερον τὴν γῆν πατεῖ.

ὦ! ἄς ἠδυνάμην ἤδη τὴν φωνὴν μου εἰς βαρῦν
Κεραυνοῦν νὰ μεταβάλλω
Κ' ἐξυπνῶν ἐκ τοῦ ληθάργου τὴν ἀνδρίαν σας τὴν πρῖν,
Νέας νίκας, νέα ἄλλα, νέα τρόπαια νὰ ψιλῶ.

Ἐδῶ λέγουσι ἐδοξάσθη ὁ Ἑλληνικὸς βραχίων,
Καὶ ἐδῶ ἐταπεινώθη ἡ βαρβαρικὴ ὄφρυς.
Σεῖς λοιπὸν, ὦ δεῦλοι, εἰθε εἰ υἱὲ τῶν μεγαλείων;
Δεῦλοι ἄφωναί, Σᾶς εἶδε τροπαιοῦχοις ἢ πατρῆς;

Ἄπ' ἐδῶ ἀπὸ τῶν βράχων ὄθεν ὁ Φλεγιέθων ῥεῖει
Καὶ τὰ ρεῦματά του σύρει ὁ βραγχώδης κωκυτός,
ὦ πεσάκις δὲν ἐράνη ὁ γενναῖος νὰ παλαίῃ
Τοῦ Σουλιῦ ἀετοῦς;

Με παλάμην ὀπλοφόρον εἰς πυρίτιδος καπνοῦς
Ἡ Σουλιώτισσα παρθένος ἐκ τῶν μαύρων τῆς ὀρέων
Ὡς μετέωρον πεσάκις δὲν ἐπέλαμψεν ὠραῖον
Τὸν Ἄλῆν καθάπτουσα με θανάτου κεραυνοῦς;

Πᾶσα δρυς δὲν ἦτο κλέπτου φιλελεύθερος σημαίας
Πᾶσα φωλεὰ θηρίου, φωλεὰ ἀρμητωλοῦς;

Τὸτ' ἐσφρίγα, τότε ἔζη ἡλικία γραῖτα, νέα,
Ἄλλεῦ σπείρουσα τὸν τρόμον καὶ τὸν θάνατον ἄλλεῦ.

Πᾶσα ῥάχαις, πᾶσα πέτρα, τὰ ὑψώματι, τὰ ὄρη
Τῆς ἀνδρίας σας δὲν κίβνται Μαυτωλεῖτα ὑψηλῶς;
Πῶς; ἀπέμαθεν ἢ χεῖρ σας τὸσον εὐκλεῖα τὸ δόρυ
Καὶ ἡ ὄψις σας ἐν μέσῳ τῶν κινδύνων νὰ γελᾷ;

4860 ἐκ τοῦ ποιήματος πρὸς τοὺς Ἡπειρώτας.

Π. Μ.

ΤΟ ΠΕΡΝΑΡΙ ΤΟΥ ΤΑΦΙΟΥ α)

(Τῷ φίλῳ κ. Σ. Γ. Ἀντύρα καὶ τῇ λοιπῇ τοῦ Ταφιοῦ συντροφίᾳ)

Ποῖος ἐπῆγε ἔς τὸν Ταφιὸ
Καὶ δὲν τὸ πολυαγάπησε
Τὸ μεσινὸ περνάρει,
Κι' αὐγὴς κι' ἀπομῆσήμερα
Δὲν ἐκκτσε ἔς τὸν ἴσκιό του,
Ἐστὸ δροσερὸ χορτάρι;...

Τὸ δένδρο τὸ περήφανο
Ὅπουνε τὸ ψηλότερο
Ἄφ' τ' ἄλλα τὰ περνάρει,
Ποῦ βασικέρι φαίνεται
Λεβέντης καὶ παλιήκαρος
Μὲ ἔς τὰ πυκνὰ λογγάρια;

Πόσα τραγούδια ἔγραψα
Μεῖς ἔς τοὺς πυκνοὺς τοὺς κλώνους
Τί λόγια δὲν κρυφτήκαν!.. [του
Πόσες φορές ἔς τὸν ἴσκιό του
Ψυχὴς δὲν ἐταιριόστειλαν
Καρδιῆς δὲν πληγωθῆκαν!...

Ἐποῖος ἀπ' ἐκεῖ κυττάζοντας
Τὴ θάλασσα ποῦ φρίνεται
Ἄκρη ὁπῶς δὲν ἔχει,
Τὸν ὀλογίλαζο οὐρανό
Ποῦ λὲς φιλεῖ τὴ θάλασσα
Κ' ἐκεῖνη πῶς τὸν βρέχει!

α) Ταφιοῦ ὁ ρωμαντικὴ ὄρεινὴ τοποθεσίᾳ εἰς τὰ δυτικὰ τῆς ἐπαρ-
χίας Πάλλης (Κεφαλληνίας) ὅπου τὸ πάλαι πιθανώτατα ἔκειτο ἡ ἀρ-
χαία καὶ ἐπὶ τῶν χρόνων Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου ἔτι σωζομένη
πόλις Ταφιοῦσα. Ἐνταῦθα κεῖται σήμερον ἡ πλουσία καὶ μεγά-
λη μονὴ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς παρὰ τῇ εὐαγεί τῶν Κηπουρίων
μονῆ. Εἰς τὴν μονὴν τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς κατὰ τὸ ἔαρ εἶνε τὸ
συνέντευκτῆριον τῶν κυνηγῶν καὶ τὸ κέντρον εὐχισθητῶν καὶ ρωμαντι-
κῶν. Τὸ ἄφθονον κυνήγιον τῶν τρυγῶνων, τὸ ὠραιότατον ὕδωρ τὸ ἔχον
παισιγνώστους ἰματικὰς ιδιότητας, τὸ συνηρπὲς τοῦ μέρους, ἡ ἀπο-
ψις τοῦ μέχρις Ἰταλίας πελάγους, καὶ τὸ ἄγριον ἐν γίνεσι τῆς ἐκεῖ φύ-

Τὸν ἤλιον στὸ βασίλειμα
Χωρὶς ἀχτίνες· καὶ ἀργὰ
Νὰ φύγῃ πικραμένε
Ἐν βασίλειε 'ποῦ ἄφρησε
Τὸ θῖος, τὴ βασίλειά του
Ἄπ' ἄλλον σκλαβωμένα...

Εἰς τοῦ Θεοῦ τὴ δύναμι
Χίλιες φορὲς· καλλίτερα
Δὲν γέρονε τὸ κεφάλι,
Δὲν τὸν ὑμνεῖ περισσότερο
Παρὰ κλεισμένοι, σ' ἐκκλησιὰς
Μερουχτις νὰ ψάλλῃ;

Δέντρο 'ποῦ τὸ θεώσανε
Καὶ κνηγοὶ καὶ ποιηταὶ
Ἐν ὅλα του τὰ χρόνια,
Ἐπὶ τῶχον τὸ Μαγιάπριλο
Λιμέρι του; καὶ τάφους
Τὰ δύστυχα τρυγόνια.....

Τόσο κι' αὐτὰ τὸ ἀγαποῦν!
Θὲ νῆνε καὶ ὁ θάνατος
Γλυκὸς μέσ' ἐς τὰ κλαδιὰ του...
Ἐποῦ κι' ὁ κισσὸς ἀγκαλιχσο
Τὴ ρίζα του περιήφανος
Ἐν ἀγαπητικιά του.

Ἐποῦ τόσες τὸ σεβάστηκαν
Χωρὶς νὰ τὸ πειράζουνε
Ἄγριες τρικυμίες,
Ἐν ἀστροπελέκια τῶφρουαν
Καὶ γύρω του ἐσκέτευαν
Καὶ λόγγους κ' ἐρημίες....

σεως, καθιστῶσι τὸν Ταφιὸν μίαν τῶν ὀραιοτέρων ἐαρινῶν διατριβῶν.
Ἄνω τῆ; μονῆς ἐν θέσει ὑψηλῇ ὑπάρχει ἀρχαῖον περναρι ὅπου γί-
νονται αἱ φιδραὶ, αἱ εὐχίσθηται, αἱ θερμῶδεις συνελεύσεις τῶν ἐκεῖ
τὸ ἔαρ διαμενοντων. Τὸ γηραιὸν περναρι οὐχ ἤττον ἀπεφασίσθη νὰ
ἐκκοπῆ ἵνα φυτευθῆ ὁ ἐκεῖ χωρὸς. Τὴν σκληρὰν ταύτην πράξιν ἔχων ὑπ'
ὄψιν συνέθεσα τὸ στιχοῦργημα τοῦτο, οἶονεὶ ἐπικηδεῖον τοῦ καταδικα-
σθέντος εἰς ἐκκοπὴν δένδρου ἀκολουθίαν. Εὐτυχῶς μέχοι τοῦδε δὲν ἐ-
κόπη, ἐλπίζομεν δὲ τῆ παρεμβάσει τοῦ Σ. ἡμῶν Ἀρχιεπισκόπου εἰς οὐ
τὴν καλαισθησίαν ἀπετάθημεν, νὰ σωθῆ.

Ποιὸς ἄρρωστος ἐς τὸν ἴσκιον τοῦ
Καθότου καὶ δὲν ἐγλινε,
Σὰ νάχε θεία χάρι
Μέσ' ἐς τ' ἀγεράκι πῶφερνε
Ἄπο τὴ θρούμπη ἀνάσασμα
Δροσιὰ 'πο τὸ θυμάρι;

Ποιὸς ἔφαε ἐς τὸν ἴσκιον τοῦ
Χωρὶς τριπλῆ τὴν ὄρεξι,
Καὶ ποιὸς τὸ μεσημέρι
Ἄν ἐκοιμήθη, ἐστ' ὄνειρο
Δὲν εἶδε ἀνθία κι' οὐρανοῦ;
Καὶ τὸ χρυσὸ του ταῖρι;

Ποιὸς ἐγεννήθη εὐχίσθητος
Κι' ἀγροίκης τὴν ἀνοιξι
Τῶν φύλλων του τοὺς ἤχους;
Καὶ τῶν πουλιῶν τὸ λάλημα;
Καὶ ποιητῆς δὲν ἔγεινε
Χωρὶς νὰ γράψῃ στίχους;

Καὶ ὅμως ἐτοιμάζονται
Οἱ Βάνδαλοι καλόγεροι
Ἐπὶ τὸν ἄγριον ἀγῶνα..
Τὸ δένδρο θε νὰ κόψουνε
Οἱ ἄθαιο! ὅτ γκρεμίσουνε
Μία τοῦ Θεοῦ εἰκόνα.

Γιὰ λίγες μέρες μοναχὰ
Εἰς τὴν πλαγιὰ περήφανο
ὅτ σιέται καὶ ὅτ ζήση
Εἰς τὰ πουλιὰ, ἐστὺς ζεφυρούς;
Φιλόξενο, καὶ γείτονας
Ἐπὶ τὴν ἔκκουσμένη βρύσι.

Ἄττίλαι καὶ Ἀλάριχοι
Σουβλιὰ γιὰ τοὺς κλόγγερος
Ἦθελαν νὰ γενούνε,
Καὶ ἐς ἀναμμένα σου κλαριὰ
Ἐν ἀνάρι τὰ ἀθράκι σου
Νὰ πέσουν νὰ ψηθούνε.

Ναὶ! μὰ τὰ χρόνια πῶφουαν,
Περνάρι μου, ἀπ' ἐπάνω σου
Ἐραγίζεται ἡ καρδιά μου
Τοῦ χρόνου τὸ Μαγιάπριλο
Πῶς δὲ θὰ σ' ἔχω ἀνάσασμα
Κ' ἐγὼ ἐς τὰ βασνά μου.

Ὡ, σεῖ; πουλιὰ 'ποῦ ἔχτιστε
Μία ἐς τὰ χρυσοπράσινα
Φύλλα του τὴ φωλιὰ σας,
Ἀποσταμένοι ζεφυροὶ
Ἐποῦ ἐς τὰ κλαριὰ του κρύβεστε
Καὶ κλειέτε τὰ φτερά σας,

Ἐφίλὰ ψηλὰ πετάξετε
Μέσ' ἐς τ' ἄστρα μὲ ἐς τὰ σύγγερα
Καὶ ποριπνεθῆτε,
Μὴ δώση ὁ Πλάστης φῶτισι
Ἐπὶ τοὺς ἀγριούς κλόγγερος
Μὲ πίν; δεθηῆτε

Ἄξιζει καὶ δρό' δάμρου
Θεομὰ [θερμὰ νὰ πέσουνε
Γιὰ τὸ κλὸ περναρι,
Ἐποῦ τόσες ἐφ' τὴ νιότη μας
Ἐμέραις, χαραῖς ἀγύριστας
Μαζή του θε νὰ πάρῃ.

Ἐν Ἀτζουρίφ 14[4]87.

Οἱ μακρυνοὶ οἱ κλῶνοί σου
Σουβλιὰ γιὰ τοὺς κλόγγερος
Ἦθελαν νὰ γενούνε,
Καὶ ἐς ἀναμμένα σου κλαριὰ
Ἐν ἀνάρι τὰ ἀθράκι σου
Νὰ πέσουν νὰ ψηθούνε.

Καὶ ὅταν καὶ τὲς ρίζες σου
Ἄσπλαγγνα ξεριζώσουνε,
Ναῦρουνε τὸν πνιγμὸ τους;
Σκορπιοὶ καὶ φίδι κα Ἦθελαν
Ἐκεῖνε νὰ τρέξουνε
Νὰ σφιζοῦν τὸ λαϊμὸ τους.

Περνάρι μου! σὰ λάτρης σου
Ἐπῆρα ἔα κλαριὰ σου
Γιὰ ἐνθύμησι μαζή μου
Καὶ τῶβλιχ ἐς τὸ κόνισμα,
Νὰ μοῦ θυμάῃ μέρες χρυσῆς
Ἐποῦ πέρασε ἡ ζωὴ μου.

Καὶ σεῖς μὴ τὸ ξεχάσετε
Ἐπὶ τὸν Ταφιὸ ἀφήτετε,
Σύντροφοι ἀγαπημένοι,
Στερνὰ φιλιὰ νὰ δώσετε
Στὴ ρίζα 'ποῦ ἀκουμπούτουμε
Ἐπὶ τὸν ἴσκιον τοῦ γεμμένου

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ.

ΟΥΓΟΥ ΦΩΚΟΛΟΥ

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΙΑΚΩΒΟΥ ΟΡΓΙΣ

(Μετάφρασις Γ. Κ. Σφήκα.)

(Ὁρα προηγούμενον φυλλάδιον)

(1) Ἐνῶ χθές τὸ ἐσπέρας ἐξεδύμην ὅπως κατακλιθεῖν, ἐσκεπτόμην: Διατί ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος μετηνάστευσεν ἐκ τῆς πατρίδος του; διατί ἔλαθε σύζυγον; διατί ἀρῆκεν ἄρτον ἀσραλῆ; ἄπραχ δὲ ἡ ἱστορία του μοῖ παρίστα τὸ μυθιστόρημα ἐνός παράφρονος; ἐγὼ δὲ ἐσυλλογίζομαι ἀναζητῶν τί, πρὸς ἀποφυγὴν ὄλων ἐκείνων τῶν δυστυχημάτων, ἠδύνατο νὰ πράξῃ, καὶ τί νὰ μὴ πράξῃ. Ἄλλ' ἐπειδὴ πολλάκις ἀνωρελῶς ἤκουσα ἐπαναλαμβανόμενα τόσα διατί, καὶ εἶδον ὅτι πάντες ὡς ἱατροὶ φέρονται εἰς τὰς ἀσθενείας τῶν ἄλλων—ἵπῃγον νὰ κοιμηθῶ ψιθυρίζων: Ἄνθρωπον οἷτινες ἀνόητον κρίνετε πᾶν τὸ μὴ εὐτυχῆς, βάλετε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ ὁμολογήσατε—εἴσθε σωφρονέστεροι, ἢ εὐτυχέστεροι;

Λοιπὸν πιστεύεις ὡς ἀληθῆς πᾶν ὅ,τι σοὶ διηγείτο; Ἐγὼ; Πιστεύω ὅτι ἦτο ἡμίγυμνος, ἐγὼ δὲ ἤμην ἐνδεδυμένος· εἶδον μίαν σύζυγον λιπώθυμον, ἤκουσα τὰς κραυγὰς θηλάζοντος νηπίου. Λαυρέντιέ μου, διὰ τοῦ φανοῦ ἀναζητοῦσαι νέους λόγους κατὰ τοῦ πτωχοῦ, διότι αἰσθάνεται ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως δοθὲν αὐτῷ δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ πλουσίου.—Ἄ! ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν κακιῶν προέρχονται αἱ δυστυχίαι· τούτου δὲ ἴσως θὰ προήλθεν ἐκ τινος ἐγκλήματος.—ἴσως; ἐγὼ ἀγνοῶ τοῦτο, οὐδὲ ἐρευνῶ νὰ τὸ μάθω. Ἐγὼ δικαστὴς θὰ καταδικάζω ὄλους τοὺς ἐγκληματίας· ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος, ἂ! σκέπτομαι μεθ' ὁποίας φρικιάσεως γενᾶται ἡ πρώτη τοῦ ἐγκλήματος; ἰδέα· σκέπτομαι πῶς ἢ πῆνα καὶ τὰ πάθη σύρουσι πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ· τοὺς αἰωνίους σπασμούς, τὸν ἔλεγχον ὃν ὁ ἄνθρωπος αἰσθάνεται κορεννύμενος διὰ τοῦ αἰματηροῦ καρποῦ τοῦ ἐγκλήματος· τὰς φυλακὰς, τὰς ὁποίας ὁ ἐνοχος βλέπει πάντοτε ἀνοικτὰς ἵνα τὸν θάψωσι ἐντὸς αὐτῶν—ἂν δ' ἐπεὶ διαφυγῶν τὴν δικαιοσύνην ἀποτίνει τὴν ποινὴν αὐτοῦ διὰ τῆς ἀτιμώσεως καὶ τῆς ἐνδεείας, ὄρσειω νὰ τὸν ἐγκαταλείψω εἰς τὴν ἀπελπισίαν καὶ εἰς νέα ἐγκλήματα; Μόνος αὐτὸς εἶναι ἐνοχος; καὶ ἡ συκοφαντία, ἡ προδοσία τοῦ μυστικοῦ, ἡ φρεναπάτη, ἡ κακία, ἡ μύριον ἀγνωμοσύνη εἶναι ἐγκλήματα δευτέρου, ἀλλὰ τ' ἀπειλοῦσιν καὶ; τίς δὲ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος ἐδοξάσθη ἢ ἐτιμῆθη;—Ἦ νομοθέται,

(1) Τὸ ἀπόσπασμά τοῦτο, καὶ τοὶ εὐρίθη ἀνεῦ ἡμερομηνίας, εἰς διὰφορον φύλλον χαρτίου καὶ τυχαίως ἔξω τῆς σειρᾶς τῶν ἐπιστολῶν, οὐχ' ἦτον φαίνεται ὅτι ἐγράφη ἐκ τοῦ αὐτοῦ τύπου, τὴν ἐπιούσαν, ὡς προσθήκη εἰς τὴν γενομένην ἀρήγησιν.

Ὁ ἐκ δότης

ὦ δικασταί, τιμωρεῖτε· ἀλλ' ἐνίοτε περιέρχεσθε τὰς καλύβας τοῦ ὄχλου κατὰ τὰ πρόστρια ὄλων τῶν πρωτεύουσῶν, καὶ καθ' ἐκάστην θὰ βλέπετε ὅτι τὸ τέταρτον τοῦ πληθυσμοῦ, τὸ ὅποιον ἐξυπνᾷ ἐπὶ τοῦ ἀχύρου, δὲν ἠξέουσι πῶς νὰ θεραπεύσῃ τὰς ὑφίστας τοῦ βίου ἀνάγκας. Γνωρίζω ὅτι ἡ κοινωνία δὲν μεταβάλλεται, καὶ ὅτι ἡ ἐνδεῖα, τὰ ἐγκλήματα, καὶ αἱ καταδίκαι εἶναι καὶ ταῦτα στοιχεῖα τῆς τάξεως καὶ τῆς εὐημερίας· ὅμως πιστεύεται ὅτι ὁ κόσμος ἀδύνατον νὰ ὑφίσταται ἀνεῦ δικαστῶν οὔτε ἀνεῦ ἱερομάρτων καὶ ἐγὼ τὸ πιστεύω διότι πάντες τὸ πιστεύουσι. Ἄλλ' ἐγὼ; οὐδέποτε θὰ γείνω δικαστής. Ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ κοιλίᾳ ὅπου τὸ ἀνθρώπινον γένος γενᾶται, ζῆ, θνήσκει, ἀναπαράγεται, ἀγωνίζεται, καὶ ἐπεὶ πάλιν θνήσκει, ἀγνοοῦν πῶς ἡ διατί, δὲν διακρίνω ἢ εὐτυχίαι καὶ ἀτυχίαι. Καὶ ἂν ἀπαντήσω δυστυχῆ τινὰ θρηνῶ τὴν τύχην μου, καὶ χίνας ὅσον βάλασα μὲν δύνάμαι ἐπὶ τῶν πληγῶν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας του ἀφίνω ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τοῦ Θεοῦ!

(ἀκολουθεῖ)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ

Ἐπιφανῆς γυνή, ἡ Griffith, καλῶς σκεπτομένη ἀπεφαίνετο, ὅτι, ἐνῶ εἰς τὰς κοινωνίας πολλὰ εἶνε τὰ κινδυνώδη κακὰ, ἄτινα ὁ νόμος οὔτε δύναται νὰ τιμωρῇ οὔτε νὰ προλάβῃ, ἢ Σάτυρα δέον νὰ θεωρηθῇ ἀναγκαῖα εἰς τοὺς νόμους προσθήκη, ὅπως ἐκτελέσῃ ὅ,τι αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ νόμος δὲν ἰσχύει. Ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὁ πλεῖον διερωτημένος, προσπαθεῖ ὅσον δύναται νὰ κρύψῃ τὰς κακίας αὐτοῦ καὶ τὰ ἐλαττώματα, ἵνα μὴ γίνῃ ἀντικείμενον μίσους, γέλωτος ἢ περιφρονήσεως καὶ οὕτως, ἐνίοτε, ὁ σατυρικός χαλιναγωγᾷ. Μᾶλλον οὐ ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον κακία καὶ ἐλάττωμα, ἢ σάτυρα εἶνε ἀναγκαῖα, ὡς καταπολεμουμένη ἰδίως τὰς συγχρόνους καταχορήσεις, σκεπτομένη τὴν πρόδον, ἔστω καὶ τοῦ μέλλοντος. Διὸ ὁ γνωστὸς Schelling, λίαν ὀρθῶς εἶπεν ὅτι ἡ Σάτυρα εἶνε ἡ ἀληθὴς Νέμεσις, ἡ ἀκαταμάχητος ἐχθρική δύναμις τοῦ ἐνεστώτος καὶ σύμμαχος τοῦ μέλλοντος. Ἄλλ' ὁ σατυρικός, ὁ θέλων νὰ γίνῃ διδάσκαλος, νὰ σκώπητῃ, νὰ μυκτηρίζῃ, νὰ μαστιζῇ τὰς κακίας ἢ τὰ ἐλαττώματα, πρέπει νὰ εἶνε τίμιος, ἐνάρτεος καὶ ἠθικός, καὶ οὐχί—ἵνα φέρωμεν παράδειγμα—ὡς ὁ Λοδοβίκος Σεργάρδης, ὁ ἐκδώσας ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Quinto Settano, λαμπρὰς λατινικὰς σατύρας δριμυτάτας ἐλησημόνει ὅτι ἐνῶ ἐμαστίγωμε τὰς κακίας καὶ τὸ ἐλάττωμα, ὁ βίος του δὲν ἦτο παραδειγματικός, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ του ἡ κακία καὶ τὸ ἐλάττωμα ἐνεφώλευον. Ὁ ἐξοχος μαστικτῆρ Λασκαράτος ἐξέρχεται ὅμως ὑπερῆφάνως μετὰ τὴν ἰουγενάλειον μάστιγα ἀνὰ χεῖρα καὶ τὸν λουκιάνειον γέλωτα εἰς τὰ

χείλη, ἀνηλεῶς καὶ μέχρις αἵματος μαστιγῶν καὶ περιγελαῶν ἀσπλάγχχνως τὸ κακὸν, ἐπειδὴ εἶνε ἐνάρτεος, ἠθικός καὶ τίμιος, καὶ, ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, βασιλεύει ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀρετὴ.

Ἐγεννήθη τῇ πρώτῃ Μαΐου τοῦ ἔτους 1811 ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐκ πατρὸς Γερσίου καὶ μητρὸς Στυλιανῆς Μάνεση. Τὰ πρώτα γράμματα μαθὼν πρὸς τελειοποίησιν μετέβη εἰς τὴν Ἑσπερίαν, καὶ μαθητεύσας εἰς Περισίους καὶ Τρισεύην ἐγένετο εἰς Πίζαν διδχκτωρ τῶ νομικῶ τῷ 1839. Ἐκ φύσεως δὲν ἦτο προωρισμένος διὰ λειτουργίῃ τῆς Θείμυδος, ἀλλ' οἱ γονεῖς του εἰς τοῦτο τὸν ἐβίαζον. Δὲν ἦλθεν εἰς τὸν κόμυον διὰ τὸ εἶνε δικηγόρος, ἀλλὰ διὰ τὸ εἶε ποιητῆς, διδακτικὸς, λόγυος πολῦτιμος. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ, ὄνοματι Πηνελόπη, εἶνε γυνὴ εὐπαίδευτος καὶ σπανίων ἀρετῶν. Εἶνε θυγάτηρ τοῦ Δημητρίου Κορυαλένια καὶ τῆς Κυβετοῦ ἐκ Ζακύνθου, οὗτοι δὲ πατὴρ ἐστάθη ἀγωνιστῆς, λαβὼν μετέπειτα ἀπὸ τῶν Ὁθωαν τὸν ἐθνικὸν σταυρὸν καὶ τὸ χρυσεῦν παράσημον τοῦ Σωτῆρος. Καίτοι ζωηρὰν φαντασίαν καὶ εὐφυίαν ἀνεξάντλητον τῷ ἐδώρησεν ἡ φύσις, δὲν κατέγεινε μόνον εἰς ποιήσεις ἢ τὸ γράψῃ σκτύρας. Νοῦν ἔχων προσκλινῆ καὶ εἰς μελέτης σοβαρῆς, ἤρσκετο μελετῶν τοὺς συγγραφῆς καὶ τὴν κοινωνίαν ἐπισταμένως.

Ἄρθρα κατ' ἀρχὰς ἤρξατο δημοσιεύων εἰς ἰταλικὰς καὶ ἑλληνικὰς ἐφημερίδας οἷον Portafoglio Maltese κλ. Ἄλλὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀστραπηδὸν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἐταξείδευσεν ὄλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἀκολούθως γνωστὸν ἐγένετο, διὰ τοῦ πολυθρυλλήτου καὶ ἀξιοσέκπτου βιβλίου, ἐξεληθόντος τῶν πιστηρίων ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1836, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὰ μυστήρια τῆς Κεφαλονίης: ἡ σκέψης ἀπάνου στὴν οἰκογένεια, στὴ θρησκεία καὶ στὴν πολιτικὴν» εἰς τὴν Κεφαλονίαν.» Τοῦ ἔργου τούτου προσεήλθοντος θόρουθον καὶ σκάνδαλον ὁ συγγραφεὺς οὐ μόνον παρὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ μαστιγωθέντων ἐδχκτυλοδεικνύετο καὶ ὡς ἄθεος ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ προσέβηλον αὐτὸν καὶ τέλος τὸν ἀφώρισαν! Οὕτως ἐδιπλασιάσθησαν αἱ προσβολαὶ ἰδίως δὲ ἀπὸ τῶν ὄχλων παρῆς τάξεως. Ὡς καλλιστὰ λέγει ὁ Λασκαράτος, ὄχλον δὲν ἐννοεῖ ἀποκλειστικῶς μόνον ἐκείνους «ὄπου φοροῦνε σκούφια, ἀλλ' ὄλους ἐκείνους ὄπου, ἢ ἀποκάτου σὲ σκούφια ἢ ἀποκάτου σὲ κηπέλο σκεπάζουνε λίγα νοῦ καὶ πολὲς πρόληψης.» Ἐκτοτε οὐ μόνον ὁ Λασκαράτος ἠναγκάζετο νὰ ὑπομείνη τὰς δημοσίας προσβολὰς, ἀλλὰ καὶ νὰ ὑποφέρει καρτερικῶς τὸ ἄλγος τῆς καρδίας ὑπὸ τῶν προσβλητῶν κατὰ τῆς σεδσκατῆς κυρίας καὶ τῶν ἀθῶων τέκνων ἄπερ καὶ ἐλιθοβολοῦντο!

Μὴ δυνάμενος νὰ διαμείνη πλέον εἰς τὴν γενέτειραν πατρίδα ἦλθε εἰς Ζακύνθον, ἀλλ' ὁ ἐνταῦθα ἀρχιερεὺς εἶχεν ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἀφορισμὸν, ὄθεν ἐπειτα εὐρέθη ὑποχρεωμένος νὰ καταλείψῃ καὶ τὴν Ζακύνθον καὶ νὰ ζητήσῃ ἄσυλον εἰς τὸ κοινὸ, παγκόσμιον καταφύγιον, ἢ στὴν Ἀγγλίαν.»

Τῷ 1859 ἤρξατο δημοσιεύων τὸν φωτοβόλον Λύχνον, ἐφημερίδα οἰκογενειακὴν εἰς 8ον ἐκ σελίδων 8. Εἰς τὸν Λύχνον πολλὰ καλὰ ἐδημοσιεύθησαν, ἀλλὰ κατὰ καιροὺς ἔοριπτε καυστικὰς σπῆτας ἐπικινδύνους ἐνίοτε ὄπως φέρωσι πυρκαϊάν. Ἄμα τῇ ἐμφανίσει, ἐπειδὴ ἐνόησαν ὄτι ὁ Λασκαράτος διὰ τῆς ἐφημερίδος ταύτης δὲν ἤθελε φεισθῆ οὔτε τῶν κοινωνικῶν ἐλαττωμάτων, οὔτε τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἀνδρῶν, οὔτε τῶν δημοκόπων, ἐχαρακτήρισαν αὐτὸν πολέμιον τῆς θρησκείας καὶ νέαι δημιουργοῦνται καταδρομαί. Περί τοῦ Λύχνου λόγος ἐγένετο δυστυχῶς καὶ εἰς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν, τὸ 49 φυλλαδιον τῷ 1868, ἐθεωρήθη ὡς ἐπιλήψυμον, ὡς ὕβριζον τὸν βασιλέα. Οἱ ἐχθροὶ του ἀείποτε προσεπάθον νὰ εὐρωσὶ τι ἵνα μᾶλλον ἐπιβαρύνωσιν αὐτὸν καὶ ἀπαθρρῶνωσιν, ἀλλὰ ματαιῶς καθὸτι αἱ καταδρομαὶ ἔκαμνον αὐτὸν μᾶλλον ἀτρόμητον ἔλεκα τοῦ πρᾶγματι ἀνδραϊκοῦ θάρρους ἀνδρὸς γνωρίζοντος τὴν συνειδησίῃ του καθαράν. Μέχρι τοῦ δευτέρου τοῦ Λύχνου φυλλαδίου ἐξεδόθησαν ἐν Ἀθήναις τυποῖς X. Ν. Φιλαδέλφειας, τὸ τρίτον, τέταρτον ἐν Κεφαλληνίᾳ, τὸ πέμπτον, ἕκτον, ἑβδόμυον, ἐνταῦθα τυποῖς τοῦ ριλου Ραφτάνη, τὰ ἄλλα ἐπίσης ἐν Κεφαλληνίᾳ ἐξεδόθησαν. Τὸ τελευταῖον φυλλαδιον τοῦ Λύχνου ἐξεδόθη τὸ 1868.

Ἐνταῦθα εὐρισκόμενος ὁ Λασκαράτος περιέπεσεν εἰς τὴν δυσμένειαν διακεκριμένου Ζακυνθίου, κατὰ τοῦ ὄποιου, ὁ Λασκαράτος, διεύθυνεν ἀκολούθως ἀναφορὰν πικρὰν πρὸς τὴν Ἀστυνομίαν καὶ ἐν Κερκύρᾳ τὴν ἐδημοσίευσεν. Ὁ Λασκαράτος κατηγγέλθη ἐπὶ ἐξυβρίσει καὶ ἐδικάσθη παρὰ τοῦ πλημμελειοδικείου Ζακύνθου εἰς τεσσαρῶν μηνῶν φυλάκισιν. Ἄλλὰ πρὶν ἢ παρῆλθῃ μὴν, τῆς πατρίδος αὐτοῦ γενναῖοι τινὲς πολῖται, ἐκτιμώντες τὴν δεδοκιμασμένην σημασίαν τοῦ ἀνδρὸς, δι' ἀναφορὰς πρὸς τὴν Γερουσίαν ἐκίτευσαν «ἵνα ἢ Ἀρχὴ εὐδοκῆσῃ νὰ δωρήσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς ἢ» τοῦλάχιστον νὰ τὸ μετατρέψῃ εἰς περιορισμὸν ἐν οἴκῳ.» Ὁ Λασκαράτος οὕτως ἠλευθερώθη. Αἱ νέαι αὗται καταδρομαὶ ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς νέα ἔργα, τὸ μὲν ἰταλιστὶ Le mie Sofferenze e le mie osservazioni nelle Prigioni di Cefallonia, τυπωθὲν τῷ 1860, τὸ δὲ πλέον ὀγκῶδες φέρον ὄνομα «Ἡ Καταδρομῆ μου ἐξαιτίας τοῦ Λύχνου,» τῷ 1862 τυπωθὲν, ἐν οἷς ἡ μάστιξ εἶνε φοβερωτάτη.

Τῷ 1867 ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τέλους ἡ «Ἀπόκρισις εἰς τὸν ἀφορισμὸν τοῦ Κλήρου τῆς Κεφαλονίης τοῦ 1856» εἰς ὃ τοῦ ἀντιπάλου του δάκνει μέχρις αἵματος. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶνε ἐκ τῶν εὐφρεστέρων τῆς ἡμετέρας γραμματολογίας, ἀμα δὲ ἀξίον μελέτης. Τὸ ἔργον τοῦτο προῦξένησε φοβερὰν ἐντύπωσιν καὶ νέας καταδρομας καθὸτι μετὰ σκέψιν μηνῶν δύο καὶ ἡμίσεος, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐνόμισε καλὸν νὰ τιμωρήσῃ τὸν Λασκαράτον, ὡς ἐνφράζοντα εἰς τὴν «Ἀπόκρισιν εἰς τὸν Ἀφορισμὸν» ἀρχὰς, δεξαστῆς καὶ φρονήματα ἀντιβῆνοντα εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Οὐρόδουζον Ἐκκλησίαν,

ἦν καὶ ἐξίθρισε καὶ ὅτι εἶνε ἔργον ἐναντίον τῶν καλῶν ἡθῶν! Τὸ Πλημμελειοδικεῖον Κεφαλληνίας τὸν ἀπέστειλε διὰ βουλευμάτος εἰς τὸ Κακουργιοδικεῖον. Ὁ Λασκαράτος προσεπάθησε νὰ εὕρῃ θεραπείαν εἰς τὸ ἐφειτεῖον Κερκύρας, ἀλλὰ ματαίως, καθότι τὸ συμβούλιον ἀπέρριψε τὴν ἀνγκοπήν του, ἐπεκύρωσε τὸ βούλευμα τοῦ Συμβουλίου τῶν ἐν Κεφαλληνίᾳ Πλημμελειοδικῶν. Διορισθείσης τῆς ἡμέρας τῆς δίκης, τὰς εἰκοσιπέντε Νοεμβρίου τοῦ 1869 δὲν ἐλειψε νὰ προσκαλέσῃ ὁ Λασκαράτος τὰς ἐκκλησιαστικὰς, πολιτικὰς, τοπικὰς ἀρχάς, τοὺς προξένους καὶ πάντας τοὺς πολίτας. Τὸ ὀρκωδικεῖον ἠθώωσεν αὐτόν. Καὶ ἡ δίκη αὕτη ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς νέον βιβλίον τιτλοπορούμενον «Ἡ δίκη μου μετὰ τὴν Σύνοδον» τυπωθὲν τῷ 1869 δριμύτως καὶ τὴν φορὰν ταύτην ἀνταπεξελθόντο; κατὰ τῶν ἀντιπάλων. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὸν ἀφορισμὸν, ὁ Λασκαράτος δριμύτερον μαστιγοῖ ἀλλ' ὅμως δὲν πταίει ὁ Λασκαράτος. Ἰδοὺ τί λέγει. «Μοῦ ἐφύναξεν ὁ Εἰσαγγελεὺς ὅτι πέρνω διὰ πρόφασίν μου τὰς κατὰχρησεις τῶν παπάδων καὶ ὅτι πραγματικὸς μου σκοπὸς εἶναι νὰ χτυπήσω τὴν θρησκείαν. "Αἰλίονον ἐπιχείρημα! Ἐγὼ τὰς κατὰχρησεις τῶν παπάδων τὰς ἐχτύπησα στὰ Μυστηριᾶ μου. Τότε; ἂ; ἤθελε πῦνε τοῦτο. Ἄλλ' ἀπὸ τότε, μετὰ τὰς καταδρομέτους, μ' ἐσπρώξαν σ' ἓνα βήμα περσιότερον. Ἐγὼ τῶρα τὰς κατὰχρησέτους δὲν τὰς χτυπῶ» παρὰ ἐν παρόδῳ. Τῶρα χτυπῶ τὰς παρὰδοσεις, χάριν τῶν ὁποίων ἐξέκλιναν ἀπὸ τὴν θρησκείαν. Ἐκεῖ λοιπὸν νὰ μοῦ ἀποκρένονται»

Ὁ ἐξετάζων σήμερον τὰ ἔργα τοῦ Λασκαράτου περὶ θρησκείας ἀποφαινεταὶ ὅτι οὗτος εἶνε καινοτόμος, σατυριζεὶ καὶ τινὰς θρησκευτικὰ ἔθιμα ὡς προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίας οἷον τὰς ἀγρυπνίας, τὰς νηστείας, τὰ θόρυβια, τὰς ἀποδημίας εἰς μοναστήρια, τὰ τάματα καὶ τοιαῦτα. ἔτ' δὲ ἐλέγχει σφοδρότατα τὰς κατὰχρησεις καὶ ἤθη τινὰ τοῦ κλήρου ὡς ἀντικείμενα εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου.

Τὸ 1868 ἐδημοσίευσεν «τὴν Εὐρωπαϊκὴν Δημοσιογραφίαν ἀντιπαρκατηγμένην, σὲς ὑπεριώτερες θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς καταδρομὰς τοῦ Λασκαράτου», ἐνθα ἐν μεταφράσει δημοσιεύει ὅ,τι ὑπὲρ αὐτοῦ περιοδικὰ, ἐφημερίδες καὶ λόγοι; ξένοι ἔγραψαν. Ἐν τέλει ἀναδημοσιεύει καὶ κρίσεις ὑπὲρ αὐτοῦ Ἑλλήνων δημοσιογράφων ὡς καὶ ἀποσπάσματα τῶν κατὰ αὐτοῦ γραφάντων Ἀναστασίου Β. Τσιμόρα, Α. Μακράκη, Δ. Κομποθέρα. Σκοπὸς τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ἦτο νὰ μετριάσῃ νέας καταδρομὰς ἀπὸ ποτακού; τινος ἀντιπάλου του.

(Τὸ τέλος; εἰς τὸ ἐπόμενον)

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ